

e-pošta:
panon.institut@gmail.com
Web:
www.panon.eu
RNO:
0286427

Panon – Institut za strateške studije; 31000 Osijek, Vijenac I. Meštrovića 19; Tel: 031/204–074; Mob. 091 224 - 6033

Osijek, 3.05.2017.
Br. P_5/2017.

**PRIJEDLOG ZA IZRADU MASTER PLANA
REALIZACIJE PROJEKTA „SLAVONSKA MREŽA“**

PANON Institut za strateške studije Osijek je preko svojih članova bio uključen od prvoga dana u izradu i razradu projekta „Slavonska mreža“ te je tijekom proteklih pet godina dao značajne doprinose razvoju projekta. Proteklih godina iz niza razloga provedba projekta „Slavonska mreža“ se usporeno razvijala, a u aktualnom vremenu predstojeći lokalni izbori opet za izvjesno vrijeme usporavaju njegovu provedbu do konstituiranja novih lokalnih vlasti (tj do jeseni 2017.). U isto vrijeme članovi PANON instituta uočili su više nepovoljnih procesa u dosadašnjim nastojanjima da se projekt provede te ovim putem ukazuju na potrebu vrlo hitnog stručnog reagiranja, e da bi se projekt proveo na zadovoljavajući način.

Nakon sastanka projektnog tima „Slavonska mreža“ (2. svibnja 2017. na FERIT-u) glede rečenoga - u prilogu se - ukazuje na nepovoljne procese i predlaže izrada Master plana realizacije projekta „Slavonska mreža“.

Uz pozdrave,

Predsjednik UO PANON Osijek
Dr.sc. Milan Ivanović

Prilog (1x)

PRIJEDLOG ZA IZRADU MASTER PLANA REALIZACIJE PROJEKTA „SLAVONSKA MREŽA“

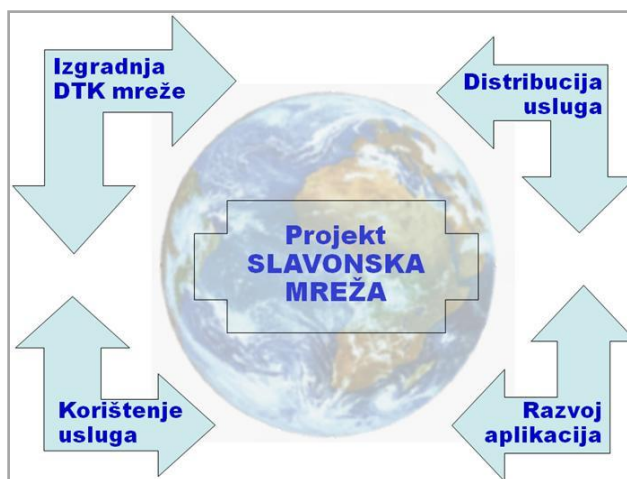
Više je razloga za izradu Master plana realizacije projekta „Slavonska mreža“ – koji se ovdje ukatko naznačuju:

1. NEPOVOLJNI PROCESI U AKTUALNIM NASTOJANJIMA DA SE PROJEKT PROVEDE

a) Izrada Programa razvoja širokopojasne infrastrukture (PRŠI) po jedinicama lokalne samouprave na području pet županija

Do sada izrađeni PRŠI po jedinicama lokalne samouprave (cca 40% od ukupnog broja JLS) su napisani prema postavljenim propozicijama, ali su bez bitnih elemenata koje je projekt „Slavonska mreža“ (sl.1) postavio prilikom prijave projekta na natječaj Ministarstva regionalnog razvoja i EU fondova (2013. godine); projekt je dobio tri pozitivne recenzije. Dakle - nisu obrađena pitanja:

- 1) održavanja (buduće lokalne) svjetlovodne mreže,
- 2) integralne izgradnje (prilikom gradnje ostale lokalne komunalne infrastrukture) koja može smanjiti troškove izgradnje do čak 70%,
- 3) naplate prava služnosti i usmjeravanje tih dobivenih sredstava,
- 4) mobilizacije lokalne stručne i šire javnosti glede uvođenja širokopojasnog pristupa,
- 5) edukacija (budućih) korisnika i njihove pripreme za korištenje širokopojasnih usluga,
- 6) organizacija distribucije usluga,
- 7) razvoj novih aplikacija i senzora,
- 8) regionalna kontrola funkcioniranja sustava,
- 9) gospodarski učinci uvođenja širokopojasnog pristupa na lokalnoj razini.

Slika 1

Neobrađeni navedeni elementi (od rb 1 do rb 9) u PRŠI (do sada) ukazuju: (1) da će cijeli proces uvođenja širokopojasnog pristupa biti temeljen na nepripremljenim korisnicima što će rezultirati dugim razdobljem od izgradnje ŠP mreže do njenog punog korištenja; i (2) da se neće iskoristiti lokalni ljudski, materijalni i financijski potencijali te da će niz postupaka biti ostavljeno na milost (i hirove) golog tržišnog pristupa - koji donosi (kao što je to bilo i do sada) profitnu korist samo ponudjačima usluga, a više izgubljene dobiti nepripremljenoj lokalnoj zajednici.

Uočena je tendencija da su JLS naknadu za služnost/pravo puta rješavale s infrastrukturnim operatorima na način da su dobivena sredstva korištena za druge namjene, a ne za financiranje neophodnih poslova na izradi projekta ŠPP. Kako se radi o maloj isplativosti ulaganja za dio područja infrastrukturni operatori izbjegavaju investirati u izgradnju sustava pa je samo uz fondove EU izgledan ujednačeni razvoj.

Područje Istočne Hrvatske (5 županija) imaju specifične potrebe za telekomunikacijskim uslugama koje su bitno različite od dijela RH u kojima je prisutna velika koncentracija korisnika usluga na manjem prostoru. Na području u kome se treba realizirati projekt „Slavonska mreža“ prisutna je velika disperzija korisnika. Kako se radi o velikom broju sadašnjih i potencijalnih privrednih subjekata (OPG) i značajnim stočarskim farmama, površina pod povrtlarskim i voćarskim kulturama koje traže prisutnost većeg broja radnika i kontinuirani nadzor procesa proizvodnje potreba za EKI je veća. Za razliku od urbanih sredina koje je u značajnoj mjeri fokusirano na usluge zabavnog sadržaja, ruralno područje traži usluge fokusirane na djelatnost i na taj način je za očekivati veći sinergijski efekt ulaganja nego što se to na prvi pogled čini. Istraživanja ukazuju da dostupnost širokopojasne usluge može smanjiti odlazak žitelja s toga područja.

b) Opasnosti nadogradnje i korištenja postojećih EKI-a

Na području „Slavonske mreže“ do sada je izrađeno više PRŠI, koji su obuhvatili 46 JLS. Svi ti programi su proklamirali tehnološku neutralnost i minimalno zadovoljenje propozicije iz Digitalne agende 2020 (30 Mbit/s za 100% kućanstva dok je drugi dio Agende upitan: 50% minimalno 100 Mbit/s), nisu uzeti u obzir ni specifičnosti potreba za tim uslugama na području Istočne Hrvatske koja je poljoprivredni potencijal RH. Uočava se ubrzani razvoj i kontinentalnog turizma (odmah iza Zagreba). Na ovim prostorima postoje značajni informatički potencijali koji usluge nude tvrtkama u Europi, Aziji i SAD. Ukoliko analiziramo stvarne zahtjeve za EKI - od kojih je ujednačeni ruralni razvoj jedna od težnji - uočava se potreba za detaljnijim sagledavanjem tehnoloških rješenja, jer je gubitak vremena presudni element za tehnološki odabir.

Uočena je tendencija (u PRŠI za niz JLS) da se u razvoju širokopojasnog pristupa koriste postojeće EKI na bazi bakrenih vodiča (tzv. „skraćivanje petlje“) – što znači da se ne planira gradnja svjetlovodne mreže. To će u skoroj budućnosti (čim se mreža završi) postati ograničavajući čimbenik suvremene i brze Internet komunikacije velikog broja korisnika. To, opet, znači da je u pitanju (kao i do sada) profitna korist samo izvoditeljima radova, odnosno - više izgubljene dobiti nepripremljenoj lokalnoj zajednici.

c) Zakašnjenje u povlačenju sredstava iz EU fondova namijenjenih izgradnji ŠP pristupa

Projekt „Slavonska mreža“ je okvirno definiran krajem 2012. godine, prijavljen je na natječaj Ministarstva regionalnog razvoja u ožujku 2013. godine, recenziran i odobren u lipnju 2014. godine. Sporost u provedbi je očigledna, a sada se čeka završetak lokalnih izbora i konstituiranje lokalnih vlasti. To sve ukazuje da se i 2017. godine neće moći povlačiti sredstava iz EU fondova namijenjenih izgradnji ŠP pristupa.

Stoga predlažemo da se u okviru realizacije odobrenog projekta „Slavonska mreža“ pristupi izradi Master plana realizacije projekta – koja je, i inače, predviđena prihvaćenim projektom od strane Ministarstva regionalnog razvoja i EU fondova – što bi značajno pridonijelo objektivno kvalitetnijoj i bržoj provedbi projekta „Slavonska mreža“.

2. IZRADA MASTER PLANA REALIZACIJE PROJEKTA „SLAVONSKA MREŽA“

Zbog ograničenog vremena i prostora ovdje se daju samo elementarne naznake okvira izrade Master plana „Slavonska mreža“. U slučaju da se donese odluka o izradi ovoga dokumenta – slijedi kompletna ponuda s razrađenim svim detaljima koje podrazumijeva izrada master plana. U okviru master plana izradit će se i projektni zadaci za razvoj ŠPP za ciljana područja - vodeći računa o usklađenosti izgradnje s drugim infrastrukturnih projektima (vodovod, odvodnja) i plan korištenja postojeće infrastrukture pogodne za EKI te inicirati redoslijed izrade Idejnih projekta koji će biti osnova za odluke o modelima ulaganja u ŠPP.

a) Zadaci

1. Utvrditi stanje širokopojasnog pristupa po županijama - Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Požeško-slavonska, Virovitičko-podravska i Vukovarsko-srijemska županija
2. Koncipirati modele održavanja (buduće lokalne) svjetlovodne mreže,
- 3) Načiniti plan integralne izgradnje svjetlovodne mreže s ostalom lokalnom komunalnom infrastrukturuom - po JLS
- 4) Načiniti inventuru naplate prva služnosti - po JLS
- 5) Načiniti modele usmjeravanja dobivenih sredstava od prava služnosti,
- 6) Načiniti program mobilizacije lokalne stručne i šire javnosti glede uvođenja širokopojasnog pristupa,
- 7) Načiniti program edukacije (budućih) korisnika i njihove pripreme za korištenje širokopojasnih usluga,
- 6) Načiniti modele organizacija distribucije usluga,
- 7) Načiniti modele razvoja novih aplikacija i senzora,
- 8) Načiniti modele regionalna kontrola funkcioniranja sustava,
- 9) Izvršiti procjenu gospodarskih učinaka od uvođenja ŠP pristupa na lokalnoj razini po JLS.

b) Autorski tim

.Autorski tim PANON instituta; interdisciplinarni tim koji je u proteklih pet godina objavio više od 50-tak znanstvenih i stručnih radova iz oblasti širokopojasnog pristupa i telekomunikacija u časopisima i zbornicima znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu, a od toga je 30 radova bilo upravo na temu razrade i provedbe projekta „Slavonska mreža“.

c) Troškovi i rokovi izrade

Izrada predloženog Master plana može biti realizirana u roku od 90 dana od potpisivanja ugovora; to znači da bi rečeni dokument mogao biti stavljen na raspolaganje svim JLS u pet županija slavonske regije početkom mjeseca rujna – ukoliko se postigne dogovor o financiranju njegove izrade tijekom mjeseca svibnja.

Cijena izrade Master plana iznosila bi 300.000 kn

d) Korisnici

Izrađeni Master plan bio bi tiskan (kao knjiga) i dostavljen svim jedinicama lokalne samouprave (gradovi i općine), u pet jedinica područne samouprave (županije) na području istočne Hrvatske, Ministarstvu regionalnog razvoja i europskih fondova te nadležnim državnim agencijama (HAKOM i drugi), a mogao bi poslužiti i kao ogledni primjer za ostale JLS i županije na području Republike Hrvatske.

e) Recenzija Master plana

Izrađeni Master plan bi recenzirali stručni recenzenti – odabrani po Ministarstvu regionalnog razvoja i EU fondova.

Predsjednik UO PANON Osijek
Dr.sc. Milan Ivanović

